

— Global International Conference —

MODERN SCIENCE AND TECHNOLOGY: GLOBAL CHALLENGES AND SUSTAINABLE SOLUTIONS

— 2026.04.23 —

Tashkent, Osh

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ
ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI

UNITED KINGDOM
ACADEMIC RESEARCH PUBLISHER LTD

ACADEMIC
RESEARCH PUBLISHER
International Scientific Publisher

МАТЕРИАЛДАР

Эл аралык онлайн илимий-практикалык конференция
«ЗАМАНБАП ИЛИМ ЖАНА ТЕХНОЛОГИЯЛАР: ГЛОБАЛДЫК
КӨЙГӨЙЛӨР ЖАНА ТУРУКТУУ ЧЕЧИМДЕР»

Ош, Ташкент, Лондон
2026-жылдын 23-апрели

MATERIALLARI

Xalqaro onlayn ilmiy-amaliy konferensiya
ZAMONAVIY FAN VA TEXNOLOGIYALAR: GLOBAL
MUAMMOLAR VA BARQAROR YECHIMLAR

Osh, Toshkent, London
2026 23-aprel

MATERIALS

the international scientific-practical conference
«MODERN SCIENCE AND TECHNOLOGY: GLOBAL CHALLENGES
AND SUSTAINABLE SOLUTIONS»

Tashkent, Osh, London
April 23, 2026

METHODOLOGY OF ORGANIZING EXPERIMENTAL WORK ON DEVELOPING FREELANCE SKILLS IN GENERAL SECONDARY SCHOOLS	689
R-FUNKSIYALAR NAZARIYASIGA ASOSLANGAN RFM-PLUGIN YORDAMIDA AUTOCAD MUHITIDA MURAKKAB 3D OBYEKT LARNI GEOMETRIK MODELLASHTIRISH.....	694
INTEGRATING SUSTAINABILITY INTO ENGLISH LANGUAGE TEACHING – INNOVATIVE APPROACHES TO ADDRESS GLOBAL CHALLENGES THROUGH EDUCATION.....	702
BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA STEAM YONDASHUVI ASOSIDA O‘QUVCHILARNING IJODIY VA TANQIDIY FIKRLASHINI RIVOJLANTIRISH	707
EARLY INTERVENTION IN CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER (3–4 YEARS OLD) BASED ON COMMUNICATIVE-PLAY THERAPY AND MIRROR IMITATION METHODS	711
ADVANTAGES OF USING ONLINE EDUCATIONAL RESOURCES TO DEVELOP SOCIO-CULTURAL COMPETENCE AMONG SENIOR STUDENTS	717
TA‘LIM MUASSASALARI RAHBARLARINING BOSHQARUV KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMI	721
BOLALAR NUTQIY RIVOJLANISHIGA TA‘SIR ETUVCHI PEDAGOGIK OMILLAR VA ULARNI BOSHQARISH MEXANIZIMLARI	727
BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARIDA MANTIQUIY VA TANQIDIY FIKRLASHNI O‘YIN TEXNOLOGIYALARI ORQALI RIVOJLANTIRISH	736
EKOLOGIK LOYIHAGA ASOSLANGAN TA‘LIM METODOLOGIYASINING NAZARIY ASOSLARI.....	742
D.I.MENDELEYEV DAVRIY SISTEMASINING UCHINCHI GURUH ELEMENTLARINI O‘QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TASHKIL ETISHNING ASOSIY OMILLARI.....	747
FOREIGN EXPERIENCE IN CODIFICATION OF EDUCATION SYSTEM LEGISLATION AND COMPARATIVE ANALYSIS WITH UZBEKISTAN	756
GENETIK EKSPRESSIYA TAHLILIDA WEB-ASOSLI INTERAKTIV VIZUALIZATSIYA: TALABALAR UCHUN VAZIFAGA YO‘NALTIRILGAN YONDASHUV	764
MAKTABGACHA TA‘LIM SOHASIDA BOSHQARUVNING SAMARADORLIGI	775

7. G'ofurova M.A. "Boshlang'ich sinf darslarida mantiqiy tafakkurni shakllantiruvchi metodlar". – Metodik qo'llanma, 2019.
(m.gofurova@eduportal.uz)

EKOLOGIK LOYIHAGA ASOSLANGAN TA'LIM METODOLOGIYASINING NAZARIY ASOSLARI

Shahlo Isomiddinova

O'zDJTU tayanch doktoranti

shahloisomiddinova95@gmail.com

Mashxura Mirzamahmudova

O'zDJTU talabasi

mashhuramirzammahmudova474@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada ekologik loyihaga asoslangan ta'lim (Eco-PBL) konsepsiyasi ilmiy-pedagogik nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Tadqiqot konstruktivizm, kommunikativ ta'lim va ekologik pedagogika nazariyalariga tayanib, bu metodologiyaning ingliz tilini o'qitishda hamda ekologik ong shakllantirishda samaradorligini asoslaydi. Maqola xorijiy pedagogik adabiyotlar tahlili va amaliy tajribalar sintezi asosida yozilgan.

Kalit so'zlar: loyihaga asoslangan ta'lim, ekologik pedagogika, konstruktivizm, hamkorlikda o'rganish.

Abstract: This article analyzes the concept of Ecology-based Project-Based Learning (Eco-PBL) from a scientific and pedagogical perspective. Drawing on the theories of constructivism, communicative language teaching, and ecological pedagogy, the study substantiates the effectiveness of this methodology in teaching English and fostering environmental awareness. The article is written on the basis of an analysis of foreign pedagogical literature and a synthesis of practical experiences.

Keywords: *project-based learning, ecological pedagogy, constructivism, collaborative learning.*

Аннотация: В данной статье анализируется концепция экологического обучения на основе проектной деятельности (Eco-PBL) с научно-педагогической точки зрения. Опираясь на теории конструктивизма, коммуникативного обучения и экологической педагогики, исследование обосновывает эффективность данной методологии в преподавании английского языка и формировании экологического сознания. Статья написана на основе анализа зарубежной педагогической литературы и синтеза практического опыта.

Ключевые слова: *обучение на основе проектной деятельности, экологическая педагогика, конструктивизм, совместное обучение.*

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi nafaqat bilimlarni uzatish, balki o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, muammoni hal qilish va fuqarolik mas'uliyatini shakllantirish vazifasini ham o'z ichiga oladi. Globallashuv va ekologik inqirozlar kontekstida ta'lim metodologiyalarini qayta ko'rib chiqish zarurati tobora dolzarb bo'lib bormoqda.

Eco-PBL (Ecological Project-Based Learning) — ekologik loyihaga asoslangan ta'lim — bu zamonaviy pedagogika yutuqlarini atrof-muhitni muhofaza qilish masalalari bilan uyg'unlashtiradigan innovatsion yondashuv hisoblanadi. Bu metodologiya ingliz tilini o'qitish asosida shakllantirilgan bo'lsada, uning tamoyillari turli fanlarni o'qitishda keng qo'llanishi mumkin. Loyihaga asoslangan ta'lim (PBL) nazariyasi Jon Dyuning progressiv ta'lim falsafasiga borib taqaladi. Dyui ta'kidlaganidek, chinakam ta'lim real hayot tajribasidan ajralmas bo'lishi kerak. Bu g'oya keyinchalik konstruktivizm nazariyasida, ayniqsa Vygotskiy va Piajenning ishlari orqali yanada chuqurroq ishlab chiqildi. Vygotskiyning "yaqin rivojlanish zonasi" (Zone of Proximal Development) nazariyasi PBL metodologiyasining asosiy ilmiy tayanchi

hisoblanadi. Ushbu nazariyaga ko'ra, o'quvchi o'zidan tajribaliroq tengdoshlari yoki o'qituvchi yordamida yangi bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirishi mumkin. Eco-PBL metodologiyasidagi guruh loyihalari aynan shu prinsipni amalga oshiradi. Kommunikativ til o'qitish (Communicative Language Teaching-CLT) nazariyasi orqali esa, Eco-PBL metodologiyasi tilni amalda qo'llay olish imkoniyatini taqdim etadi, ya'ni o'quvchilar ingliz tilini sun'iy mashqlar orqali emas, balki real ekologik loyihalar doirasida o'rganadilar.

Ekologik pedagogika ta'limni atrof-muhit bilan chambarchas bog'liq holda ko'rib chiqadi. Bu yondashuvga ko'ra, o'quvchilar o'z mahalliy ekologik muammolarini o'rganish va hal qilish orqali nafaqat bilim oladi, balki mas'uliyatli fuqaro bo'lib shakllanadi. O'qituvchi dastlab jamiyatdagi ekologik muammolarni tadqiq etadi, so'ng o'quvchilarni ham bu jarayonga jalb qiladi. Ilmiy adabiyotda bu jarayon "needs analysis" yoki "situation analysis" deb ataladi. Muammolarni to'g'ri aniqlash o'quv jarayonining barcha keyingi bosqichlarining samaradorligini belgilaydi.

Bu bosqichi uchta muhim elementni o'z ichiga oladi:

Kirish — o'quvchilarda qiziqish uyg'otuvchi boshlang'ich tajriba

Asosiy savol — loyihaning markaziy yo'nalishini belgilaydigan savol

Bilishga intilish — jarayon davomida shakllanadigan qo'shimcha savollar

Brunerning yaratish orqali o'rganish (discovery learning) nazariyasiga ko'ra, qiziqish asosida shakllanadigan savol o'quvchining ichki motivatsiyasini kuchaytiradi va chuqur tushunishga olib keladi.

Eco-PBL mahalliy va global resurslardan uyg'un foydalanishni tavsiya etadi. Bu yondashuv "glocal" ta'lim falsafasini aks ettiradi: global bilim mahalliy kontekstda qo'llaniladi. Resurslar turli xil bo'lib, haqiqiy matnlar (infografika, video), mutaxassislar taqdimotlari va jamiyat a'zolari bilan o'tkaziladigan suhbatlarni qamrab oladi. Eco-PBL dars rejalashtirishi "backward design" (orqadan boshlab loyihalash) yondashuviga asoslanadi. Bu yondashuvda oldin

yakuniy natija belgilanadi, so'ng unga erishish yo'llari ishlab chiqiladi. Bunday rejalashtirish ta'lim maqsadlari va o'qitish metodlari o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlaydi. Yakuniy bosqich o'quvchilarning ishlarini keng jamoatchilikka taqdim etish hisoblanadi. Bu bosqich bir necha pedagogik funksiyani bajaradi: o'quvchilarni auditoriya oldida taqdimot qilishga tayyorlaydi, ijtimoiy mas'uliyat hissini kuchaytiradi.

Eco-PBL ko'p qirrali baholash tizimini qo'llaydi, bu esa zamonaviy baholash nazariyalariga mos keladi:

- formativ baholash — jarayon davomida uzluksiz monitoring
- tengdoshlar baho berishi — konstruktiv fikr almashish va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish
- o'z-o'zini va guruhni baholash — metakognitsiyani shakllantirish
- mutaxassislar tomonidan baholash — real professional standartlar bilan tanishish

Eco-PBL metodologiyasini ta'lim amaliyotiga tatbiq etishda quyidagi jihatlarga e'tibor qaratish tavsiya etiladi:

1. Kontekstga moslashtirish: Har bir hududning o'ziga xos ekologik muammolari va madaniy konteksti hisobga olinishi kerak.
2. O'qituvchilarni tayyorlash: O'qituvchilar Eco-PBL metodologiyasi bo'yicha maxsus treningdan o'tishi zarur.
3. Hamkorlik tizimi: Maktablar, mahalliy jamoatchilik va davlat tashkilotlari o'rtasida samarali hamkorlik o'rnatilishi lozim.
4. Baholash tizimlarini oldindan tayyorlash: O'quvchilar boshidanoq nimalarga erishishlari kerakligini bilishi lozim.
5. Raqamli resurslardan foydalanish: Zamonaviy texnologiyalar loyiha jarayonini boyitishi va kengaytirishi mumkin.

XULOSA

Eco-PBL metodologiyasi zamonaviy pedagogikaning eng ilg'or yutuqlarini -konstruktivizm, kommunikativ ta'lim, ekologik pedagogika va

loyihaga asoslangan ta'limni yaxlit bir tizimda birlashtiradi. Bu yondashuv ingliz tilini o'qitishning samarali vositasi bo'libgina qolmay, balki o'quvchilarda ekologik ong, fuqarolik mas'uliyati va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantiruvchi kompleks pedagogik tizim hisoblanadi. Tahlil shuni ko'rsatdiki, Eco-PBL metodologiyasi bir necha ilmiy nazariyalar asosida qurilgan: Dyuning progressiv ta'lim falsafasi, Vygotskiyning « rivojlanish» nazariyasi, Brunerning yaratish orqali o'rganish tamoyili va kommunikativ til o'qitish (CLT) yondashuvi bu metodologiyaning mustahkam ilmiy poydevorini tashkil etadi. Eco-PBL yondashuvi ingliz tilini o'qitishda an'anaviy mashqlar o'rniga real ekologik muammolar asosida o'rganishni tashkil etadi. Natijada o'quvchilar tilni amaliy kontekstda o'zlashtirib, bir vaqtning o'zida ekologik ong va fuqarolik mas'uliyatini ham shakllantiradilar. «Glocal» ta'lim falsafasiga asoslangan bu yondashuv global bilimni mahalliy muammolar yechimiga yo'naltiradi. Shunday qilib, Eco-PBL — bu faqat o'qitish metodi emas, balki o'quvchini yaxlit shaxs sifatida shakllantiruvchi kompleks pedagogik tizimdir. Ushbu metodologiyani ta'lim amaliyotiga keng joriy etish uchun o'qituvchilarni maxsus tayyorlash, maktab, jamiyat hamda davlat tashkilotlari o'rtasida samarali hamkorlikni yo'lga qo'yish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education*, 5(1), 7-74.
2. Bruner, J. S. (1961). The act of discovery. *Harvard Educational Review*, 31, 21-32.
3. Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, 1(1), 1-47.
4. Dewey, J. (1938). *Experience and education*. New York: Collier Books.
5. Flavell, J. H. (1979). Metacognition and cognitive monitoring. *American Psychologist*, 34(10), 906-911.